

Rasspecifika avelsstrategier

RAS

Leonberger 2020

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

FÖRORD	3
ÖVERSIKT AV VAD SOM BEHÖVS FÖR ATT FÖLJA RAS	4
BAKGRUND/HISTORIA	5

RAS-Rasspecifika Avelsstrategier

AVEL	6
POPULATION	7
MENTALITET	9
HÖFTLEDER (HD) och ARMBÅGSLEDER (ED)	10
ÖGON	12
EXTERIÖR	14
FÄRG	14

KÄLLHÄNVISNING	15
----------------	----

INNEHÅLLSFÖRTECKNING BILAGA

BILAGANS OMSLAGSSIDA	16
BAKGRUND/HISTORIA	17
BPH IDEALPROFIL	20
MH IDEALPROFIL	22

FÖRORD

Underlaget till denna dokumentation har utarbetats genom Svenska Leonbergerklubbens avel & hälsokommitté på uppdrag av dess styrelse. Fakta och formuleringar har efter diskussion lett fram till en gemensam ståndpunkt. Leonbergerklubben har under arbetet med RAS-dokumentet använt olika vägar för att förankra och delge medlemmarna information om arbetets fortskridande, samt inhämtande av medlemmarnas synpunkter.

SLBK har:

- Har genomfört webinarium om mentalitet samt HD & ED index.
- Har träffat Professor, Leg vet VMD DipECVIM-CA (onkologi), Kordinator för Center of Clinical Comparative Oncology (C3O) Henrik Rönnberg, för uppdatering av nuläget, gällande tumörsjukdomar hos leonberger.
- Har haft kontakt med Torkel Falk, Leg. Veterinär, Specialist i hundens och kattens sjukdomar samt Kardiologi, Steg 2 specialist cardiologi, för uppdatering av nuläget kring hjärtsjukdomar.
- Har genomfört flera enkäter för uppfödare & hanhundsägare samt övriga medlemmar, att tillgå på klubbens hemsida och Facebook. Detta för att få en översikt över rasens hälsa. Enkäter för alla: Hälsa (444 svar) och mentalitet (344 svar). Enkäter för uppfödarna: LPN/LEMP (46 svar), När har vi ett rasproblem (28 svar), Avel/funktion/fertilitet/parning (28 svar) inför RAS-revideringen. Vad gäller, När har vi ett rasproblem ansåg 46,4% av de uppfödare som svarade på enkäten att vi har ett rasproblem först när 7-10% av rasens population är drabbad, (25% ansåg 16-20%), (14,3% ansåg 11-15%), (7,1% ansåg 21-25%), (3,6% ansåg 31-35%), (3,6% ansåg 4-6%). (0% ansåg 1-3%), (0% ansåg 36-40%) och (0% ansåg 41% eller mer). Enkäterna låg ute på klubbens hemsida och Facebook under vintern 2018/våren 2019. Alla resultaten har även publicerats i vår medlemstidning LB-nytt.
- Har under året (2019) startat RAS-möten runt om i landet. Åtta platser erbjöds där även icke medlemmar hade möjlighet att närvara. Östervåla, Skåne, Borås, Umeå, Stockholm, Motala, Bollnäs och Småland. Bollnäs och Östervåla gick ihop, Motala och Stockholm slogs ihop och flyttades till Norrköping och Småland slogs ihop med Borås. Alla deltagarna ombads att skriftligen inkomma med sina åsikter. Sammanställningen av dessa genomfördes under maj 2019.
- Har inhämtat statistik från olika försäkringsbolag, Sveland, If, Folksam. Agria saknade vid tillfället statistik då den var under bearbetning.

Dokumentets strategier är genom SLBKs avel & hälsokommitté utarbetade i samråd med sakkunniga inom varje område. SLBK bevakar fortsatt LPN, LEMP, hjärt- och tumörsjukdomar. Sjukdomarna anses i nuläget inte vara ett rasproblem.

Cancer: Forskningsmässigt finns i nuläget inget som påvisar ärftlighet på individnivå. Det forskas dock på detta då det finns en misstanke om en viss ärftlighet. Den högre risken att få cancer ligger istället på de storvuxna raserna som generellt har en större benägenhet att utveckla tumörer än de små raserna. Varför vet man inte i dagsläget. Man kan också säga att det generellt är vanligare för medelålders och äldre hundar att drabbas av cancer. Det saknas i nuläget epidemiologiska studier samt genetiska undersökningar för att kunna fastställa arvs gången på djur. Henrik Rönnberg, Professor Leg vet VMD DipECVIM-CA (onkologi) och Kordinator för Center of Clinical Comparative Oncology (C3O), säger att det enda man kan göra i nuläget vid avel, är att hålla koll på sina linjer och undvika dubblingar.

LPN1/2 och LEMP: sedan starten av blodprovstagningen (2010) för LPN1 har det inkommit 9000 prover från hela världen. Källa University of Bern. LPN1- 91,12% N/N (fria), 8,62% D/N (bärare) och 0,26% affekterade. LPN1 D/D totalt 68 hundar i världen, ingen är född efter 2011. LPN2 – 97,43% N/N (fria), 2,35% D/N (bärare/affekterade) och 0,22% D/D (affekterade). LPN2 D/D totalt 20 hundar i världen. LEMP – 92,17% N/N (fria), 7,57% D/N (bärare) och 0,26% D/D (affekterade). LEMP 90 hundar i världen varav 1 i Sverige.

Förslaget till RAS presenterades via Svenska Leonbergerklubbens hemsida och Facebook.

Uppfödarna i Svenska Leonbergerklubben ska sträva efter en bred avelsbas med många goda individer i avel, för att på så sätt sprida och minska riskerna för ohälsa i rasen, och värna om den genetiska variationen. Det bör för alla leonbergeruppfödare vara ett gemensamt och självklart mål att föda upp rastypiska hundar, som är fysiskt och mentalt sunda. Grundförutsättningen för att nå målen är ett gott samarbete, där uppfödare, hanhundsägare och valpköpare visar varandra respekt och välvilja. Detta är betydelsefullt för att skapa den öppenhet som gör det naturligt att utbyta erfarenheter, och att på så sätt nå målen för rasens bästa. Sund hundavel - sunt förnuft.

ÖVERSIKT AV VAD SOM BEHÖVS FÖR ATT FÖLJA RAS

POPULATION

- I avel endast använda hundar som är fyllda två år eller äldre. Detta gäller både tik och hane.
- I avel endast använda hanar som har lämnat mindre än 64 avkommor.
- Enskilda kombinationer skall inte överskrida 5 % i inavelsgrad hos avkomman. Beräknad på fem generationers stamtavla.

MENTALITET

- I avel endast använda hundar med känd mental status. Alla moment skall vara genomförda.

HD/ED

- Vid parning skall kullindex uppgå till lägst 100. (Vid utlandsparning skall individen vara avelsgodkänd i sitt hemland. Den svenska avelshundens index bör lägst uppgå till 100.)
- Hundar med HD-grad D eller E samt ED grad 2 eller 3 skall inte användas i avel oavsett index.

ÖGON

- I avel endast använda hundar som är ögonlysta före avelsdebut. Ögonlysningen gäller till den dagen hunden fyller 5 år, därefter krävs en ny ögonlysning.
- I avel endast använda hundar utan allvarliga, medfödda och misstänkt ärftliga ögonsjukdomar och katarakter så som exempelvis, bakre polkatarakt (BPK), total katarakt, glaukom, makroblefaron, entropion och ektropion.
- Övriga anmärkningar som ej är hinder för avel får endast ske i kombination med hund som är utan anmärkning.
- Om en hund har en anmärkning (gäller alla förändringar), ska ögonlysning ske enligt ögonprotokollets rekommendation.

EXTERIÖR

- I avel endast användas hundar som erhållit minst ett kvalitetspris Very Good på officiell utställning i öppen klass.

FÄRG

- I avel endast använda FCI godkänd färg.

UTLANDSPARNING

- Vid utlandsparning skall individen vara avelsgodkänd i sitt hemland.

Bakgrund

I Leonberg, en liten förstad till Stuttgart i södra Tyskland, levde 1808-1889 den passionerade djurvänneren, tillika stadsrådet Heinrich Essig. Denne man var under sin tid även mycket känd för sin hunduppfödning. Han ägnade ca 50 år av sin livstid åt att föda upp hundar. De hundar som Essig födde upp var bl a newfoundlandshund, landseer, grand danois, tibetansk mastiff, bulldogg samt jakthundar av skilda raser.

Till sitt redan stora hundbestånd inskaffade Heinrich Essig en St bernhardshane direkt från klostret med samma namn i Schweiz. Den blev parad med en vit/svart newfoundlandstik och år 1839 föddes den första brokiga kullen av en ras som så småningom skulle utvecklas till leonberger. Valparna i denna kull var vit och svart fläckiga. De hade "bernadinernas" storlek (låt oss komma ihåg, att vid denna tid såg St Bernhardshund ganska annorlunda ut mot vad vi är vana vid idag; de hade storlek, men en otrolig smidighet och styrka för att kunna genomföra sitt "arbete" i Alporna) och en önskvärd vaktinstinkt. Efter fyra generationer med de egna "nya" hundarna köptes åter en St Bernhardshane från klostret. Som betalning för denne hane lämnade Essig två "Leonberger"-valpar, för att ett år senare få ett utlåtande från munkarna om hundarna. Enligt vad som sägs gjorde dessa två hundar succé på klostret genom att överträffa den egna uppfödningen på en del områden, främst läraktighet, uthållighet, styrka och vaktinstinkt.

Intresset för den nya rasen från Leonberg började nå över gränserna, och Essig använde för första gången en pyrenéerhane (vilken omtalas som sällsamt vacker, långhårig och med mycket ädelt utseende) till sin stam. Vad som nu finns att läsa om denna ras vid tidpunkten i mitten av 1800-talet är, att den skapats för och ärvt de egenskaper Heinrich Essig önskat, nämligen storlek, kraftfullhet samt ett utmärkt spårsinne efter St bernhardshunden och godmodighet, full trohet till sin familj/ägare, rörlighet och simglädje med påfallande uthållighet i vatten från Newfoundlandshunden samt vaksamheten och den goda synen från pyrenéern.

År 1846 föddes den valpkull som erhöll rasnamnet och som kom att likna lejonet i staden Leonbergs stadsvapen. Huruvida slumpen avgjorde detta eller ej, därom tvistar leonbergerfolk än idag. Vid denna tid, från 1850 och senare, avlade Essig främst på hundar med en mankhöjd mellan 60 och 80 cm. Han föredrog vita eller silverfärgade hundar med svart mask. Men färgen övergick under årens lopp ibland till svartvitt, ibland till vit-svart-röda hundar och slutligen till allt fler rödbruna, guldgula och lejongula med svart mask. Leonbergerskaran var på den här tiden brokig, och ur de ovannämnda färgerna kom även sandfärg, silvergrått (s.k. silvervarg), hundar med mycket svarta hårspetsar och gul botten (s.k. guldvarg). Essig höll sig med många avelsdjur och leonbergerna började höra talas om sig. Pressen spekulerade bl a med tanke på de stora färgvariationerna. År 1895 finner man t ex i Illustrierte Leipziger Zeitung: "I vissa fall finner man snövita Leonberger med svart mask och mörka ögon, en del är dock röda med vita fläckar och åter andra är i det närmaste helt svarta". Efter Essigs bortgång bildades år 1890 en intresseförening för rasen. År 1895 bildades den första egentliga rassammanslutningen med säte i Stuttgart. Albert Kull m fl upprättade samma år rasens standard och man räknar rasen leonberger som renrasig först omkring år 1895.

Historia

Efter första världskriget förtäljer historien att endast 4-5 rasrena hundar fanns att tillgå för fortsatt avel, och basen var så smal, att man åter började korsa in de "ursprungliga" raserna. Andra världskriget blev naturligtvis också en katastrof, vem kan hålla så stora hundar i krigstid? År 1945 föddes 5 kullar med tillsammans 23 överlevande valpar. Många insatser gjordes för att bevara "lejonet" och år 1955 föddes 22 kullar med 94 överlevande valpar. Hoppas vi till år 1975 finner vi att 49 kullar fötts med tillsammans 296 valpar. Under 1980-talets början föddes ca 500 - 600 valpar per år i Västtyskland. Leonberger exporterades till så gott som hela världen. Norge och Sverige fick sina första Leonberger omkring år 1885 och i samma veva skickades hundar till bl a en zoologisk trädgård i Belgien, till Turkiet och Jugoslavien, Nord och Sydamerika, Kanada, Afrika och till Japan. Det påstås också att år 1894 exporterades inte mindre än 374 hundar av rasen till Ryssland. Utställningar började nu bli av intresse för rasen och år 1895 skriver en Münchentidning: "Utställningens vackraste hund var gul-brun med svarta schatteringar, den såg ut som ett lejon, så praktfull och elegant".

Den mest kände och framförallt mest omskrivne av Essigs hundar var hanen Marco. Marco var mycket prisbelönt och eftersökt av många, men ingen kunde lösa honom för det pris Essig begärde.

Officiellt är leonberger en relativt ung ras, den godkändes av FCI 7 februari 1955. Den 1 januari 2001 blev vi en egen specialklubb direkt under SKK. Vi bytte därmed namn från Leonbergersällskapet till Svenska Leonbergerklubben, SLBK. Vid klubbens 10-årsjubileum var medlemsantalet 953 och vi var då störst av alla rasklubbar i SSD. Under 1960-talet kom två tikar till Sverige, tyvärr kom de aldrig att användas i avel. På 1970-talet kom från Danmark, de hundar som skulle bli föräldrar till de första kullarna av rasen i Sverige och Norge. 1974 kom Troldegaards Lion till Solveig Linde och 1978 kom Troldegaards Cerberus och Troldegaards Tanja till Margareta Gustafsson och Sven Eskner. De två sist nämnda blev 1979 föräldrar till den första kullen i Sverige. I december 1978 föddes Norges första kull efter Troldegaards Lion och undan tiken Adele von Murrthal, på kennel, Av Nordens Löve. Ur denna kull kom 5 st valpar till Sverige. Det stora flertalet av dagens svenska och norska leonberger har någon av dessa hundar bakom sig.

* För att läsa hela bakgrunden/historien se bilaga.

AVEL

Avel, och därmed leonbergerrasens utveckling, grundas på uppfödarens val av avelsdjur samt hur dessa individer används. Ärftlig variation är en förutsättning för rasen och dess möjlighet att anpassas till framtidens krav. Avel och utveckling av rasen ska vara målinriktad, långsiktig och hållbar. Med hållbar menas att den inte leder till brister avseende hälsa, mentalitet och funktion eller tömmer rasen på genetisk variation. De hundar som föds idag kommer att påverka vilka hundar vi har i framtiden. Uppfödare i SLBK ska bedriva avel och välja avelsdjur som möjliggör en gynnsam utveckling för rasen även i framtiden.

Avelsetik

Hundavel ska bedrivas på ett sådant sätt att det främjar avkommans hälsa och välbefinnande. Varje medlem som upplåter sin hund till avel ska vara väl förtrogen med SKKs avelspolicy samt med rasens standard, provregler, registreringsregler och rasspecifika avelsstrategier. Avel och uppfödning ska ske i överensstämmelse med djurskyddslagstiftningen och Svenska Kennelklubbens grundregler.

Uppfödarens ansvar

Det är ditt ansvar som uppfödare att följa den avelsetik som gäller för rasen. Du bör även informera om rasens typiska karaktärsdrag/egenskaper/temperament och om föräldradsjuren i synnerhet. Du som uppfödare bör också kunna avråda från det valpköp där valpköparens förväntningar inte överensstämmer med de karaktärsdrag/egenskaper/temperament som hundar av rasens vanligtvis uppvisar.

Rasspecifika avelsstrategier-RAS

Svenska kennelklubben har utarbetat rasspecifika avelsstrategier i syfte att:

- prioritera avel som gynnar avkommans möjlighet till ett långt liv utan hälsostörningar
- prioritera avel för mentala egenskaper anpassade till rasernas funktion och samhällets krav
- prioritera avel som gynnar god funktion och förebygger förekomsten av icke önskvärda egenskaper hos avkomman

RAS-dokumentet ska vara en vägledning och riktlinje för uppfödarna, men det tjänar också som konsumentupplysning för den som planerar att köpa en leonberger. Att läsa igenom den rasspecifika avelsstrategin kan ge en god bild av vad valpköpare kan förvänta sig av hundköpet.

Avelsdata

På SKKs webbplats www.skk.se finns tjänsten Avelsdata. SKK AVELSDATA ger åtkomst till Svenska Kennelklubbens databas där du bl.a.

- Får information om samtliga svenskregistrerade **hundar** födda 1990 eller senare, inkl. avkommestatistik.
- Har möjlighet att göra **provparning** där inavelsgraden beräknas.
- Får **rasstatistik** baserad på födelseår för svenskfödda hundar födda 1990 eller senare.

POPULATION

Barnbarnskurva

Antalet barnbarn – påverkas av hur många avkomor avelshunden har som går vidare i avel, samt i vilken grad dessa sedan används i avel. Det är viktigt att vara medveten om att trots att en avelshund själv har få avkomor, kan det ändå resultera i många barnbarn. Genom att studera olika avelsdjurs antal barnbarn får vi möjlighet att avläsa enskilda hundars dominans.

Matadoravel

Vid överutnyttjande av ett enskilt avelsdjur (oftast en hanhund) blir resultatet att denna individ får ett stort inflytande på populationen och att den potentiella avelsbasen kraftigt underutnyttjas. Genom matadoravel ökar risken att okända eller kända sjukdomsgener får stor spridning i populationen och den genetiska variationen minskar. Då enskilda hanhundar används till många tikar ger det negativa effekter för rasen på olika sätt.

Debutålder i avel

Då det finns ärftliga sjukdomar som ofta uppkommer med stigande ålder, är det av betydelse att tänka på debutålder på avelsdjuret.

Inavel

Inavel är avel som bedrivs mellan närbesläktade individer. Inavel medför att avkomman får flera dubbla kopior (homozygota) av genpar för såväl önskade som oönskade egenskaper.

Det är angeläget att inavelsökningen hålls på en låg nivå inom vår hundpopulation för att den ska förbli livskraftig. En rekommendation är att inavelsökningen inte ska överstiga 2,5% och som högsta maxgräns 6,25%, d.v.s. kusinparning, på fem generationer.

Negativa effekter av hög inavel (inavelsdepression) är ökad risk för ärftliga sjukdomar och infektionssjukdomar, kortare förväntad livslängd och minskad kullstorlek.

Genom att planera avelsarbetet och undvika nära släktskapsparningar, minimera man inavelsökningen inom en ras. En sjunkande kurva över tidsperioden betyder en avtagande ökning, inte en minskande inavelsgrad.

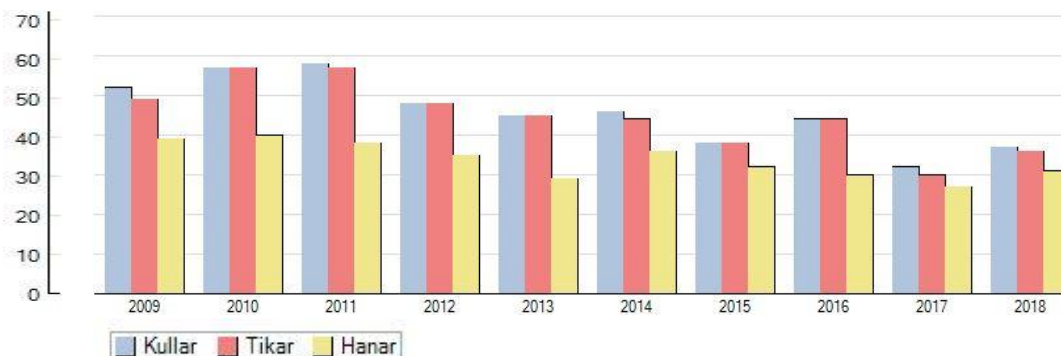
POPULATION NU:

Den genomsnittliga inavelsgraden på leonberger är: 1,62 % (beräknad på en femårsperiod, från 2014-2018)
Effektiv population (N_e) 2018: Tillgänglig 144, utnyttjad 74.

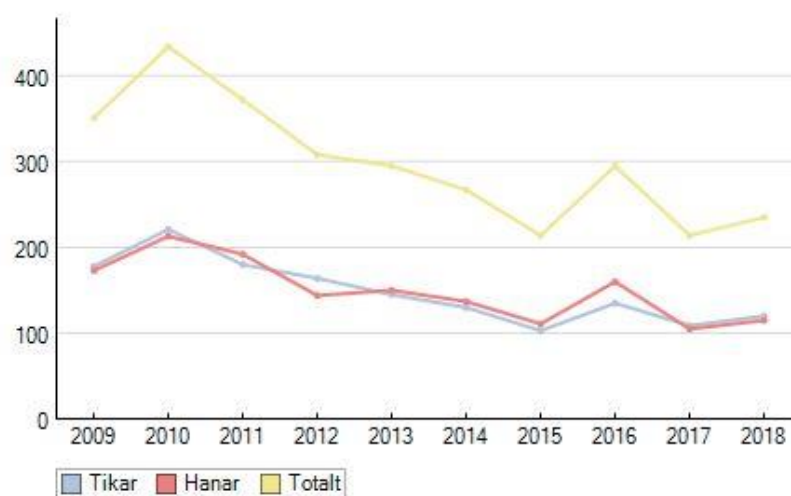
Den genomsnittliga inavelsgraden de senaste åren har varit:

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
INAVELSGRAD	1,8 %	1,9 %	1 %	0,7 %	1,9 %	1,3 %	2 %	2,2 %

Diagrammet nedan visar förändringen av antal använda hundar i avel, samt antal kullar över en 10-årsperiod, åren 2009-2018:

Linjediagrammet nedan visar förändringen i registreringsstatistik över samma period som diagrammet ovan:

Mål om 5 år

Att bredda avelsbasen och den genetiska variationen inom rasen.

Att den genomsnittliga inavelsgraden för hela rasen beräknat på fem generationer inte överskrider 2,5 %.

Att samtliga avelsdjur är fyllda 2 år innan avelsdebut.

Strategi

Noga överväga avelsdjurens debutålder som bör vara minst 2 år, för bland annat ärftliga sjukdomar som kan uppkomma med stigande ålder.

Minska risken för spridning genom dominans av okända eller kända sjukdomsgener i populationen. I avel använda hundar ur så många familjer som möjligt ur populationssynpunkt, för att öka den genetiska variationen.

Avstå matadoravel genom att **sträva efter att följa det rekommenderade antalet 25 avkommor**/per avelsdjur för att bibehålla genetisk variation. En avelshane skall inte lämna fler än 64 avkommor under sin livstid. (Beräkningen gjord i LatHunden 2019)

Enskilda kombinationer skall inte överskrida 5 % i inavelsgrad hos avkomman beräknat på fem generationer.

Uppfödare bör beräkna en fiktiv kulls inavelsgrad genom provparning i SKKs webbtjänst avelsdata.

Uppmärksamma att antalet barnbarn inte bör överstiga dubbla antalet barn, för att inte vissa genpooler ska dominera rasen.

För att följa RAS ska

Endast använda tikar och hanar som är fyllda två år eller äldre i avel.

Endast använda hanar som har lämnat mindre än 64 avkommor.

I enskilda kombinationer inte överskrida 5 % i inavelsgrad hos avkomman.

MENTALITET

Mentalitet och avel

En hund med bra mentala egenskaper, mår bra och fungerar väl i sin vardag. De mentala egenskaperna är alltså mycket viktiga för att vi ska kunna trivas och ha en fungerande vardag tillsammans. För att avelsarbetet skall gynna utvecklingen av hundar med det temperament och de mentala karaktärsenskaper som rasstandarderna anger, är uppfödarens val av avelsdjur avgörande.

Varför beskriva våra hundars mentalitet?

Det är viktigt att föda upp valpar som fungerar bra i sitt sociala sammanhang och som varken har utpräglade rädslor eller är aggressiva. Detta är också viktigt, inte minst ur djurskyddssynpunkt. Det är till god hjälp för uppfödare, rasklubb samt hundägare att använda sig av en mentalbeskrivning hos såväl tilltänkta avelsdjur som familje- och sällskapshundar. Genom ett välplanerat arbete kan aveln då styras i den riktning som är önskvärd för rasen.

Beskrivning – inte prov

Det finns två protokollförda beskrivningar för mentalitet. De är just en beskrivning och inte prov/test. Beteende- och personlighetsbeskrivning hund, BPH och Mentalbeskrivning Hund, MH.

Som familjehund under dagens boende- och levnadsförhållanden skall leonberger vara en trevlig kamrat, som utan problem kan tas med överallt och som utmärker sig genom utpräglad vänlighet. Rasen skall varken vara skygg eller aggressiv. Som sällskapshund skall rasen vara en behaglig, följsam och orädd följeslagare i alla situationer. Till de karaktärsenskaper som krävs, hör framför allt: Självsäkerhet och suverän oöverbordhet, måttligt temperament (har även leklust), beredvillighet att underordna sig, god inlärningsförmåga och uppmärksamhet, opåverkad av ljud
SLBK har tagit fram en BPH ideal-profil och en MH ideal-profil som kan användas vid utvärdering av avkommors mentalitet. Idealprofilerna är framtagna utifrån från rasens standard.

MENTALITET NU:

Sen 1993 tills 2019-05-25 är 1530 hundar mentalbeskrivna. Av alla födda hundar mellan 2012 och 2016 (en fem års period) är i genomsnitt 22,3 % mentalbeskrivna. Mentalbeskrivna hundar har stigit sen föregående period med 3,1%. Under åren 2012-2018 har 198 leonberger deltagit vid BPH **och av dem har ca 10% brutna BPH pga rädslor. Det är 3 ggr så många än alla andra registrerade raser. Samma resultat ser vi i MH, under både föregående 5 års period och under perioden 2012-2018.**

Då samhällets krav på våra hundar ständigt ökar, så är mentaliteten väldigt betydelsefull. Det gör också att SKK har en önskan om att rasklubbarna jobbar aktivt med mentaliteten.

* Idealprofil mentalbeskrivningar se bilaga.

Mål om 5 år

Minska antalet brutna mentalbeskrivningar pga rädslor så att de på sikt, ej överstiger övriga rasers genomsnitt om ca 3%.

Öka antalet BPH-beskrivna leonberger för att övervaka utvecklingen av rasens mentalitet.

Målsättningen är att minst 30 % av årsregistreringarna varje år BPH-beskrivs.

Strategi

I avel endast använda hundar med känd mental status. Alla moment ska vara genomförda. Man bör särskilt beakta och ta hänsyn till visade rädslor och aggressivitet i valet av sina avelsdjur.

Använda BPH beskrivningen för att försäkra sig om att bevara alt. förbättra mentaliteten hos rasen, och/eller bevara alt. förbättra enskilda mentala egenskaper.

Uppmuntra sina valpköpare att BPH-beskriva sina hundar.

SLBK arbetar för att öka medvetenheten hos uppfödarna och dess valpköpare, om vikten av att mentalbeskriva sina hundar.

För att följa RAS ska

I avel endast använda hundar med känd mental status. Alla moment skall vara genomförda.

HD och ED

Avelsindex

Höftledsdysplasi (HD) & armbågsdysplasi (ED): I januari 2018 fick Leonberger tillgång till index för HD och ED. Index innebär att man, förutom individens eget röntgenresultat, även tar hänsyn till släktingars resultat för att skatta hundens nedärvningsförmåga (avelsvärde) avseende HD/ED. HD/ED-index publiceras i SKK Avelsdata och uppdateras varje vecka. En hund som har ett index över 100 kan förväntas nedärva en bättre HD/ED-kvalitet till sina avkommor än rasen i genomsnitt.

Eftersom index är ett bättre mått på hundens nedärvningsförmåga än enbart dess röntgenresultat, bör avelsarbetet avseende HD/ED i raser där index finns tillgängligt baseras på hundens indexvärde snarare än på röntgenresultatet. SKKs generella rekommendation är att föräldradjurens genomsnittliga index vid parningstillfället (d.v.s. avkommans preliminära kullindex) skall vara större än 100, vilket innebär att avkommorna förväntas få ett index som är bättre än genomsnittet i rasen. Om den här rekommendationen efterlevs kan den genetiska utvecklingen avseende HD/ED förväntas gå åt rätt håll.

Index gör det möjligt att i avelsvärderingen skilja individer med samma röntgenstatus åt och därmed få en säkrare värdering av den tilltänkta avelshundens avelsvärde för HD/ED. Vid beräkningen av index korrigeras också för effekten av flera icke ärftliga faktorer som kan inverka på röntgenresultatet, t ex kön, ålder vid röntgen, födelsemånad, undersökningsår och sederingssubstans (endast för HD).

Var hittar jag indexvärdena? Index publiceras i SKK Avelsdata för hundar födda år 2000 eller senare och med ett eget röntgenresultat, eller som via information från nära släktingar uppnått en säkerhet i indexskattningen som motsvarar eget resultat. Rasens (referenspopulationens) genomsnittliga index är 100. Högre värden motsvarar bättre index än genomsnittet och vice versa. En hund som har ett index över 100 kan alltså förväntas nedärva en bättre HD/ED-kvalitet till sina avkommor än rasen i genomsnitt.

Tillsammans med indexvärdet publiceras dess medelfel. Medelfelet är ett mått på indexets säkerhet och anger inom vilket intervall (indexvärde $\pm$ medelfelet) hundens faktiska avelsvärde förväntas ligga. Ju fler släktingar till hunden som har röntgenresultat registrerade i SKK desto mindre blir medelfelet. Ett litet medelfel indikerar alltså ett säkrare skattat index. Röntgenresultat som inkommit efter beräkningsdatum för index är inte medräknade i aktuellt indexvärde för hunden. Dessa resultat inkluderas vid nästkommande beräkningstillfälle.

HÖFTLEDSDYSPLASI NU:

Tabellen nedan visar antal röntgade hundar och deras grad vid HD röntgen:

DIAGNOS/FÖDELSEÅR	2012	2013	2014	2015	2016
HD GRAD A	76 (62,3%)	77 (62,1%)	59 (54,1%)	55 (52,4%)	71 (55,5%)
HD GRAD B	24 (19,7%)	18 (14,5%)	13 (11,9%)	19 (18,1%)	24 (18,8%)
HD GRAD C	11 (9,0%)	19 (15,3%)	18 (16,5)	21 (20,0%)	20 (15,6%)
HD GRAD D	9 (7,4%)	8 (6,5%)	16 (14,7%)	9 (8,6%)	12 (9,4%)
HD GRAD E	2 (1,6%)	2 (1,6%)	3 (2,8%)	1 (1,0%)	1 (0,8%)
TOTALT ANTAL UNDERSÖKTA	122	124	109	105	128
SNITTÅLDER FÖR UNDERSÖKNING (MÅNADER)	22	24	23	22	21
ANTAL FÖDDA	325	258	274	223	271

ARMBÅGSDYSPLASI NU:

Tabellen nedan visar antal röntgade hundar och deras grad vid ED röntgen:

DIAGNOS/FÖDELSEÅR	2012	2013	2014	2015	2016
ED 0 (UA)	114 (93,4%)	113 (89%)	99 (91,7%)	95 (90,5%)	114 (89,8%)
HD GRAD 1	4 (3,3%)	12 (9,4%)	3 (2,8%)	3 (2,9%)	8 (6,3%)
HD GRAD 2	2 (1,6%)	-	4 (3,7%)	2 (1,9%)	3 (2,4%)
HD GRAD 3	2 (1,6%)	2 (1,6%)	2 (1,9%)	5 (4,8%)	2 (1,6%)
TOTALT ANTAL UNDERSÖKTA	122	127	108	105	127
SNITTÅLDER FÖR UNDERSÖKNING (MÅNADER)	21	23	22	21	20
ANTAL FÖDDA	325	258	274	223	271

Mål om 5 år

Andelen hundar med HD/ED dysplasi skall reellt inte öka och om möjligt minska.

Öka den procentuella andelen HD/ED röntgade hundar till minst 50% av ett års registreringar, för att få en tydligare bild av dysplasi inom rasen, samt användande av ett mer tillförlitligt avelsindex i framtiden.

Strategi

Uppfödare har ett stort ansvar i att råda och uppmuntra sina valpköpare till att HD/ED röntga sina hundar både för den enskilda hundens och rasens skull.

Vid parning skall kullindex uppgå till lägst 100. (Vid utlandsparning skall individen vara avelsgodkänd i sitt hemland. Den svenska avelshundens index bör uppgå till lägst 100.)

Att inte använda hundar med HD grad D eller E samt ED med grad 2 eller 3 i avel, oavsett index.

Använda SKKs avelldata vid planering av avel och vid utvärderingsarbetet.

SLBK arbetar för att öka medvetenheten hos uppfödarna och dess valpköpare, om vikten av att HD/ED röntga sina hundar.

För att följa RAS ska

Vid parning skall kullindex uppgå till lägst 100. (Vid utlandsparning skall individen vara avelsgodkänd i sitt hemland. Den svenska avelshundens index bör uppgå till lägst 100.)

Hundar med HD grad D eller E, samt ED grad 2 eller 3, skall inte användas i avel oavsett index.

ÖGON

ÖGON NU:

Nedanstående siffror gäller för perioden 2016-01-01 tom 2019-12-31. Totalt antal ögonlysta unika hundar under perioden är 273. Antal unika hundar med diagnoser är: 67, (av dessa har 51 hundar 1 diagnos, 14 hundar 2 diagnoser och 2 hundar 3 diagnoser).

DIAGNOS	ANTAL
PPM IRIS-IRIS LINDRIG	27
PPM IRIS-IRIS MÅTTLIG	1
PHTVL/PHPV GRAD 2 - 6	1
PLD < 1/2	1
PLD < 1/2 - 3/4	1
ENTROPION LATERAL	3
ENTROPION UNDRE	3
MAKROBLEFARON	3
DISTICHIASIS	2
KONGENITAL KATARAKT, PARTIELL CORTEX, ÄRFTLIG	1
KATARAKT PARTIELL CORTEX FRÄMRE, LINDRIG. EJ ÄRFTLIG	2
KATARAKT PARTIELL CORTEX FRÄMRE. LINDRIG ÄRFTLIG	1
KATARAKT PARTIELL CORTEX FRÄMRE, LINDRIG. ÄRFTLIGHET KAN F.N. EJ BEDÖMAS	2
KATARAKT PARTIELL CORTEX FRÄMRE, MÅTTLIG ÄRFTLIG	1
KATARAKT PARTIELL CORTEX FRÄMRE, MÅTTLIG. ÄRFTLIGHET KAN F.N. EJ BEDÖMAS	3
KATARAKT PARTIELL CORTEX FRÄMRE, KRAFTIG. ÄRFTLIG	2
KATARAKT, TOTAL. ÄRFTLIG	2
KATARAKT, PARTIELL, BAKRE. LINDRIG. EJ ÄRFTLIG	1
KATARAKT, PARTIELL, BAKRE LINDRIG. ÄRFTLIGHET KAN F.N. EJ BEDÖMAS	1
KATARAKT, PARTIELL, BAKRE MÅTTLIG. ÄRFTLIGHET KAN F.N. EJ BEDÖMAS	2
KATARAKT, PARTIELL, BAKRE KRAFTIG. ÄRFTLIG	2
KATARAKT, PARTIELL CORTEX, BPK, LINDRIG. ÄRFTLIG	6
KATARAKT, PARTIELL, CORTEX FRÄMRE Y-SÖM, LINDRIG. ÄRFTLIG	7
KATARAKT, PARTIELL, CORTEX FRÄMRE Y-SÖM, LINDRIG. ÄRFTLIGHET KAN F.N. EJ BEDÖMAS	3
KATARAKT, PARTIELL, CORTEX FRÄMRE Y-SÖM, LINDRIG. GENETISK BETYDELSE OKÄND	5
KATARAKT, PARTIELL, CORTEX FRÄMRE Y-SÖM, MÅTTLIG. ÄRFTLIG	1
KATARAKT, PARTIELL, CORTEX FRÄMRE Y-SÖM, MÅTTLIG. ÄRFTLIGHET KAN F.N. EJ BEDÖMAS	1
KATARAKT PARTIELL, CORTEX PUNKTFORMIG, LINDRIG. EJ ÄRFTLIG	1
ÖGA UA	206

Under ovanstående period hade 24,54% av de ögonlysta unika hundarna någon form av anmärkning. Under föregående period 2012 tom 2016 var andelen anmärkningar 25,71%. Anmärkningarna har sedan dess sjunkit med 1,17 %.

Viktigt att påtala är att under åren 2016–2019 så är 273 unika individer ögonlysta.

Under samma tidsperiod föddes det 945 valpar, så räknat mot årspopulationen den tidsperioden, så är 28,89% ögonlysta. Vi har av årspopulationen under perioden en diagnosprocent på 7,09%. Av dessa är 2,86% av diagnosen PPM iris iris och 4,23% är övriga diagnoser. Diagnoserna Total katarakt och BPK, räknat mot årspopulationen under tidsperioden är 1,06%. Av de 273 individer som är ögonlysta utgör de 3,66%.

PPM Iris-iris, lindrig: Persisterande pupillmembran är vävnadsrester från fostertiden som utgår från ögats iris. Vid ögonlysning ses resterna som en eller flera tunna trådar. Vanligtvis inget hinder för avel.

DIAGNOS/FÖDELSEÅR	2016	2013	2014	2015	2016
UA	53 (85,5%)	46 (85,2%)	33 (80,5%)	34 (79,1%)	39 (86,7%)
DIAGNOS	14 (22,2%)	18 (33,3%)	11 (26,8%)	12 (27,9%)	8 (17,8%)
TOTAL ANTAL UNDERSÖKTA	62	54	41	43	45
ANTAL FÖDDA	325	258	274	223	271

Mål om 5 år

Att upprätta en god uppfattning om ögonsjukdomar inom rasen.

Att den procentuella andelen ögonlysta hundar ökar.

Att den procentuella andelen allvarliga ögonsjukdomar inte ökar.

Strategi

I avel inte använda hundar med allvarliga ögonsjukdomar. Med allvarliga ögonsjukdomar menas exempelvis medfödda och misstänkt ärftliga katarakter så som bakre polkatarakt(BPK), total katarakt, glaukom, makroblefaron, entropion och ektropion. Övriga anmärkningar som ej är hinder för avel paras endast med individ som är utan anmärkning.

Uppfödare har ett stort ansvar i att råda och uppmuntra sina valpköpare till att ögonlysa sina hundar både för den enskilda hunden och rasens skull.

SLBK arbetar för att informera om ögat, ögats adnexa samt vikten av att ögonlysa, via de informationskanaler som finns tillgängliga.

För att följa RAS ska

I avel endast använda hundar som är ögonlysta före avelsdebut. Ögonlysningen gäller till den dagen hunden fyller 5 år, därefter krävs en ny ögonlysning.

I avel endast använda hundar utan allvarliga, medfödda och misstänkt ärftliga ögonsjukdomar och katarakter så som exempelvis, bakre polkatarakt(BPK), total katarakt, glaukom, makroblefaron, entropion och ektropion. Övriga anmärkningar som ej är hinder för avel får endast ske i kombination med hund som är utan anmärkning.

Om en hund har en anmärkning (gäller alla förändringar), ska ögonlysning ske enligt ögonprotokollets rekommendation.

EXTERIÖR

EXTERIÖR NU:

Mätningar genomförs under 2019-2020 på alla officiella utställningar, för att utvärdera storleken och ev. förändring gentemot de mätningar som genomfördes 2008-2009. Mätningarna 2008-2009 visade att både hanar och tikar var något för låga. Dock omfattade mätningen juniorer från och med 9 månader och uppåt. Görs sammanställningen enbart från öppen klass (2 år och uppåt) så höll hanarna en bra höjd och tikarna var en aning för låga.

Mål om 5 år

Att hundars genomsnittliga storlek är så nära som möjligt rasstandardens idealstorlek (tik 70 cm, hane 76 cm).

Att leonberger bibehåller en god gemensam typ som stämmer överens med rasens standard.

Strategi

I avel tänka på rasens typ och storlek, och använda hundar som mycket väl motsvarar rasens standard.

I avel använda hundar med tydlig könsprägel.

SLBK genomför en mätning av leonberger på officiella utställningar under 2019-2020.

För att följa RAS ska

I avel endast använda hundar som erhållit minst ett kvalitetspris Very Good (VG) på officiell utställning i öppen klass.

FÄRG

FÄRG:

Lejongul, röd, rödbrun; även sandfärgad (blekt gul, cremefärgad) och alla kombinationer därav, dock alltid med svart mask. Svarta hårspetsar är tillåtet. Hundens grundfärg får dock inte verka svart. Ljusare nyanser i grundfärgen får förekomma i pälsen på svansens undersida, halskråset samt behängen på fram- och bakben, men får inte vara så avvikande att de stör harmonin med pälsens grundfärg. En liten vit bröstfläck eller smal strimma på bröstet tolereras, liksom vita hårstrån på tårna.

Felfärgade hundar (brun med brun nostryffel och bruna trampdynor, black & tan, svart, silverfärgad, viltfärgad)

Felfärgad avkomma ska registreras i sin faktiska färg.

För att följa RAS ska

I avel endast använda FCI godkänd färg.

- **KÄLLHÄNVISNING**

Avelsdata (2019) Svenska Kennelklubben, <http://kennet.skk.se/avelsdata/>

Genetica (2019) <http://www.genetica.se/index.php/laeshoernan> Sundgren, P.–E. (2007). Kan skadliga gener utrotas?

Gustafson-Eskner, Margareta & Rogert, Ulrika. (1996) *Leonbergerboken* Bro: Cerber Consultants ISBN 91-630-5070-6

Lathunden, Genetica AB (2019)

Index för HD och ED (2019) https://www.skk.se/sv/uppfodning/halsa/halsoprogram/index-for-hd-och-ed/?_t_id=1B2M2Y8AsgTpgAmY7PhCfg%3d%3d&_t_q=Index&_t_tags=andquerymatch%2clanguage%3asv%7clanguage%3a7D2DA0A9FC754533B091FA6886A51C0D%2csiteid%3a821afd82-44fd-4b1f-8345-260bc2345d00%7csiteid%3a84BFAF5C52A349A0BC61A9FFB6983A66%2clanguage%3asv&_t_ip=192.168.20.142&_t_hit.id=Skk_Skk_se_Business_Models_Pages_StandardPage/_3db9ed34-dae4-43d6-a371-908db8319ccb_sv&_t_hit.pos=5

HD-utredningens slutrapport (2019)

<https://www.skk.se/contentassets/2fcaf0d9245e43d19913576ca5ff8c80/hd-utredningens-slutrapport.pdf>

SSD bladet nr 3 1983, Yvonne Björnberg

Stramer, Metha. *The Dog of Leonberg*, (1846-1948) (Independent Leo Gazette)

BPH 200-analysen (2019) <https://www.skk.se/globalassets/dokument/om-skk/bph/bph-analys/200-analys-bph-leonberger.pdf>

Svenska Kennelklubben (2019) <http://www.skk.se/uppfodning/mentalitet/beteende-och-personlighetsbeskrivning-hund-bph/fragor-och-svar/varfor-bph/>

Svenska Kennelklubben (2019) <http://www.skk.se/Global/Dokument/Rasstandarder/standard-leonberger-fci145.pdf?epslanguage=sv> Standard för LEONBERGER.

Svenska Kennelklubben (2019) <http://www.skk.se/om-skk/regler-policies-och-lagar/sa-tycker-vi/skks-avelspolicy/>

Svenska Kennelklubben (2019) <http://www.skk.se/uppfodning/avel-och-uppfodning/>

Svenska Kennelklubben (2019) <https://www.skk.se/sv/Vara-dokument/Broschyrer/avel-broschyr/BroschyrAvel2017>.

Svenska Kennelklubben (2019) https://www.skk.se/sv/uppfodning/halsa/halsoprogram/ogon/persisterande-pupillmembran/?_t_id=1B2M2Y8AsgTpgAmY7PhCfg%3d%3d&_t_q=PPM&_t_tags=andquerymatch%2clanguage%3asv%7clanguage%3a7D2DA0A9FC754533B091FA6886A51C0D%2csiteid%3a821afd82-44fd-4b1f-8345-260bc2345d00%7csiteid%3a84BFAF5C52A349A0BC61A9FFB6983A66%2clanguage%3asv&_t_ip=192.168.20.141&_t_hit.id=Skk_Skk_se_Business_Models_Pages_StandardPage/_0e1bdefb-dd8c-4595-9620-3775e9065207_sv&_t_hit.pos=1

Bilaga till

Rasspecifika avelsstrategier

RAS

Leonberger 2020

Svenska Leonbergerklubben

HISTORIA

"En hund, så stor som möjligt, hvilken imponerar såväl genom rik hårbeklädnad, god proportion mellan hufvud och kropp, som ock genom angenäm färg och eleganta rörelser, ock som hos hvilken varje karikatur lutande överdrift är utesluten. Dess utseende låter mera sluta till brukbarhet och förstånd än åtskilliga andra, modet blott tjänande rasers. Lynnet är lifligt, hvarken för eldigt eller häftigt, ej heller dåligt och alls icke lömskt. Klokhet, tillgifvenhet och vaksamhet måste göra denna hund lika väl till en trogen vän och kamrat för människan, som till en energisk beskyddare av hennes lif och gods, liksom äfven hans rörlighet och uthållighet, förbundna med en vacker kropp och ett rikt hårlag, som gifver den största motståndskraft mot yttre inflytande, stämpla honom till en användbar ledsagare i vatten, till fots och till häst".

Rasbeskrivning från 1895

Bakgrund

Leonberg, en liten förstad till Stuttgart i södra Tyskland, levde 1808-1889 den passionerade djurvänner, tillika stadsrådet Heinrich Essig. Denne man var under sin tid även mycket känd för sin hunduppfödning, han ägnade ca 50 år av sin livstid åt att föda upp hundar. De hundar som Essig födde upp var bl a Newfoundlandshund, Landseer, Grand Danois, Tibetansk Mastiff, Bulldogg samt jakthundar av skilda raser.

Till sitt redan stora hundbestånd inskaffade Heinrich Essig en S:t Bernhardshane direkt från klostret med samma namn i Schweiz. Den blev parad med en vit/svart Newfoundlandstik och år 1839 föddes den första brokiga kullen av en ras som så småningom skulle utvecklas till Leonberger. Valparna i denna kull var vit och svart fläckiga. De hade "bernadinernas" storlek (låt oss komma ihåg, att vid denna tid såg S:t Bernhardshund ganska annorlunda ut mot vad vi är vana vid idag; de hade storlek, men en otrolig smidighet och styrka för att kunna genomföra sitt "arbete" i Alperna) och en önskvärd vaktinstinkt.

Efter fyra generationer med de egna "nya" hundarna köptes åter en S:t Bernhardshane från klostret. Som betalning för denne hane lämnade Essig två "Leonberger"-valpar, för att ett år senare få ett utlåtande från munkarna om hundarna. Enligt vad som sägs gjorde dessa två hundar succé på klostret genom att överträffa den egna uppfödningen på en del områden, främst läraktighet, uthållighet, styrka och vaktinstinkt.

Intresset för den nya rasen från Leonberg började nå över gränserna, och Essig använde för första gången en pyrenéerhane (vilken omtalas som sällsamt vacker, långhårig och med mycket ädelt utseende) till sin stam. Vad som nu finns att läsa om denna ras vid tidpunkten i mitten av 1800-talet är, att den skapats för och ärvt de egenskaper Heinrich Essig önskat, nämligen storlek, kraftfullhet samt ett utmärkt spårinne efter S:t Bernhardshunden och godmodighet, full trohet till sin familj/ägare, rörlighet och simglädje med påfallande uthållighet i vatten från Newfoundlandshunden samt vaksamheten och den goda synen från pyrenéern. År 1846 föddes den valpkull som erhöll rasnamnet och som kom att likna lejonet i staden Leonbergs stadsvapen. Huruvida slumpen avgjorde detta eller ej, därom tvistar leonbergerfolk än idag.

Vid denna tid, från 1850 och senare, avlade Essig främst på hundar med en mankhöjd mellan 60 och 80 cm. Han föredrog vita eller silverfärgade hundar med svart mask. Men färgen övergick under årens lopp ibland till svartvitt, ibland till vit-svart-röda hundar och slutligen till allt fler rödbruna, guldgula och lejongula med svart mask. Leonbergerskaran var på den här tiden brokig, och ur de ovannämnda färgerna kom även sandfärg, silvergrått (s.k. silvervarg), hundar med mycket svarta hårspetsar och gul botten (s.k. guldvarg). Essig höll sig med många avelsdjur och leonbergern började höra talas om sig. Pressen spekulerade bl a med tanke på de stora färgvariationerna. År 1895 finner man t ex i *Illustrierte Leipziger Zeitung*: "I vissa fall finner man snövita Leonberger med svart mask och mörka ögon, en del är dock röda med vita fläckar och åter andra är i det närmaste helt svarta".

Efter Heinrich Essigs bortgång bildades år 1890 en intresseförening för rasen. År 1895 bildades den första egentliga rassammanslutningen med säte i Stuttgart. Albert Kull m fl upprättade samma år rasens standard och man räknar rasen Leonberger som renrasig först omkring år 1895. År 1897 omarbetades standarden och 1901 grundades "Nationella Leonbergerklubben", år 1908 omstrukturerad till "Leonberger Club". Nya omarbetningar av standarden gjordes åren 1922, 1938 och 1950. År 1955 blev ny standard godkänd av FCI, vilken i sin tur omarbetades 1964, 1973, 1978 och senast 1996.

Staden Leonberg spelar en avgörande roll i historien om Leonbergerrasen. Senare var det Kull och Burger från Leonberg som bidragit till skapandet av Leonbergerhunden.

Sedan 1948 är borgmästaren i staden Leonberg officiell beskyddare av rasen och mer nyligen fick staden sin egen Leonbergerstaty i brons.

Historia

Efter första världskriget förtäljer historien att endast 4-5 rasrena hundar fanns att tillgå för fortsatt avel, och basen var så smal, att man åter började korsa in de "ursprungliga" raserna. Andra världskriget blev naturligtvis också en katastrof, vem kan hålla så stora hundar i krigstid? År 1945 föddes 5 kullar med tillsammans 23 överlevande valpar. Många insatser gjordes för att bevara "lejonen" och år 1955 föddes 22 kullar med 94 överlevande valpar. Hoppas vi till år 1975 finner vi att 49 kullar fötts med tillsammans 296 valpar. Under 1980-talets början föddes ca 500 - 600 valpar per år i Västtyskland.

Efter 1870 började leonbergerna bli något av en modehund, idag skulle den kanske kunna kallats för en "inneras" för folk med gott om pengar. Valparna betingade ett pris av minst 100 Gulden. Heinrich Essig hade diplomatiska förbindelser som naturligt gav rasen en puff i den riktningen. Ett plock ur skaran "högheter" som höll sig med Leonberger var bland andra hertig Fredrich av Baden, Richard Wagner, Bismark, kejsar Napoleon 111, Italiens kung Umberto, Siciliens Garibaldi och kejsarinnan Elisabeth (Sissy) av Österrike, som i sin ägo som mest hade 7 Leonberger samtidigt.

Leonberger exporterades till så gott som hela världen. Norge och Sverige fick sina första Leonberger omkring år 1885 och i samma veva skickades hundar till bl a en zoologisk trädgård i Belgien, till Turkiet och Jugoslavien, Nord och Sydamerika, Kanada, Afrika (där rasen lär finnas kvar än idag på olika ställen) och till Japan. Det påstås också att år 1894 exporterades inte mindre än 374 hundar av rasen till Ryssland. Utställningar började nu bli av intresse för rasen och år 1895 skriver en Munchentidning: "Utställningens vackraste hund var gul-brun med svarta schatteringar, den såg ut som ett lejon, så praktfull och elegant".

Självfallet fick Heinrich Essig och hans uppfödarkollegor beska kommentarer p g a rasens förhållandevis stora popularitet och framförallt för dess höga pris. I en gammal bok om stora hundraser skriver L. Fiedelmeier i sin rasbeskrivning om Leonberger: "Att man genom hunduppfödning kan göra verkligt stora pengar, visar oss en man i Leonberg vid namn Essig. Det är bara att mixa ihop lite hundar av alla de raser och sedan kalla dem Leonberger. Då köps de till orimliga priser av överhet och annat. En sannerligen lukrativ sak!" Så fortsätter en ironisk salva om 3 sidor i boken för att avslutas med en rasbeskrivning bestående av 30 rader.

Den mest kände och framförallt mest omskrivne av Essigs hundar var hanen Marco. Marco var mycket prisbelönt och eftersökt av många, men ingen kunde lösa honom för det pris Essig begärde.

Officiellt är Leonberger en relativt ung ras, den godkändes av FCI 7 februari 1955. Detta betyder inte att den inte fanns innan.

Leonberger i Sverige

1886

Exakt när den första Leonbergerna kom till Sverige är okänt men i "Katalog öfver första Svenska Hundutställningen i Stockholm den 16, 17 och 18 juni 1886" kan man bl a hitta:

b) *Leonberger-hundar, Ulmer-doggar, Mastiffs, Danska, Tyska och Engelska Doggar.*

Redaktören A. Wernell, Karlstad.

359. *Björn (h) svart m. med en liten, vit fläck i bröstet, f. 23 aug. 1885 hos garfvaren A. Lindgren (Karlstad), uppf. Hos utställaren, efter Pilo o. Flora, Leonberger-S:t Berhards-hund. Veterinären J. Vennerholm, Sala*

360. *Tell (h), stålgrå m. vit bringa o. hvita tår, f. 1884, Leonberger-hund. 200 kr. Jägarmästaren G. Kastmann's Ras-Hund-Odlings-Anstalt, Nääs, Axvall*

361. *Juno (t), svart m. bruna ben, f. 1883 hos H. Hoppe, (Luneburg, Preussen), hos uppf. Hos d:o, efter Bon Cœur o. Cora, Leonberger-Hund. 150 kr*

1905

På Svenska Kennelklubbens sjätte hundutställning vid Brunnsviken i Stockholm var 555 hundar anmälda, däribland en Leonberger om vilken domaren skrev:

"Inget pris kunde utdelas, ty den enda i klassen anmälda hunden liknade mer en stor irländsk setter än en leonbergare. Bland S:t Bernhardshundarna fanns däremot en rätt bra Leonbergerhund som kände igen från Göteborgsutställningen 1901"

1960

Så sent som 1963 registrerades den första leonbergerna hos Svenska Kennelklubben. Den var registrerad som gul med svart mask, född 1962-11-21.

1967 registrerades nästa leonberger.

1977

Det är tyst om leonbergern i flera år och inget speciellt har funnits att läsa om rasen förrän i Tidningen Hundsport nr 8-9 1977.

Här skrivs ett referat från Världsutställningen i Herning på Jylland i Danmark, om för Sverige okända raser.

"Leonberger var en trevlig bekantskap. Stora, lurviga, lejongula eller rödbruna med svart mask lufsar de omkring och tycktes älska allt och alla! En 5-månaders valp fick mitt hjärta att smälta totalt!" Kanske var detta omnämnande en bidragande orsak till det stora intresset för rasen i Sverige vilket resulterade i ett stort antal importörer under kort tid.

1979

29 september föddes den första svenska valpkullen i Sverige med 13 registrerade valpar.

1982

Nu börjar registreringarna ta fart på allvar. 8 importörer registrerades och det föddes 10 kullar med sammanlagt med 81 valpar.

ÅR	ANTAL REGISTRERINGAR	ÅR	ANTAL REGISTRERINGAR
1983	210	1995	383
1987	234	1998	324
1988	387	2001	373
1989	339	2003	448
1990	373	2007	452
1992	415	2011	372

Leonberger idag

Sverige har haft en mycket positiv utveckling av rasen och idag håller våra hundar en mycket god internationell klass. Rasen har förvaltats av en ambitiös och duktig uppfödarkår. Idag finns inom rasen ett flertal uppfödare som utvecklat ett gediget raskunnande. Svenska leonberger har exporterats till framförallt våra grannländer, men även till USA, Kanada, Nya Zeeland, England, Tyskland, Italien och Belgien.

Idag är leonbergern en familjehund, som uppfyller de krav som dagens moderna liv kan ställa på den.

Klubbens Historia

Svenska Leonbergerklubben hörde fram till år 2001 till SSD (Specialklubben för Sällskaps- och Dvärghundar) men SSD upphörde den 31 december 2000, och för dåvarande Leonbergersällskapet, innebar det att den 1 januari 2001 blev det en egen rasklubb direkt under Svenska Kennelklubben (SKK). Namnet byttes då från Leonbergersällskapet till Svenska Leonbergerklubben (förkortas SLBK).

Leonbergersällskapet bildades 31/10 1981 i samband med utställningen "Stora Stockholm". Medlemsantalet var vid den tidpunkten 38 st. År 2013 hade SLBK 895 medlemmar. 1979 registrerades 14 leonberger, att jämföra med 1996 då 333 leonberger registrerades (1992: 415 st). Det har registrerats ca 250-350 leonberger/år de senaste 10 åren.

BPH – Idealprofil

Idealprofil = Hur leonbergern ska vara enligt rasstandarden.

Idealprofil, Beteende- och personlighetsbeskrivning Hund (BPH) framtagen 2019-07-07 för Svenska Leonbergerklubben.

Rutor med grön text beskriver hur en leonberger skall vara enligt rasstandarden. Gul text ligger inom rasstandarden och ansen vara ok. Röd text är inte förenligt med en leonberger enligt rasstandarden.

Moment 1: Främmande person

Inte alls

Mycket

Glad i främmande människor	0	1	2	3	4
Trygg	0	1	2	3	4

Moment 2: Föremålslek

Inte alls

Mycket

Energisk	0	1	2	3	4
Lekfull	0	1	2	3	4

Moment 3: Matintresse

Inte alls

Mycket

Energisk	0	1	2	3	4
----------	---	---	---	---	---

Moment 4: Överraskning

Inte alls

Mycket

Nyfiken	0	1	2	3	4
Arg	0	1	2	3	4
Trygg	0	1	2	3	4

Moment 5: Skrammel

Inte alls

Mycket

Nyfiken	0	1	2	3	4
Trygg	0	1	2	3	4

Moment 6: Närmande person

Inte alls

Mycket

Glad i främmande människor	0	1	2	3	4
Arg	0	1	2	3	4
Trygg	0	1	2	3	4

Moment 7: Underlag

Inte alls

Mycket

Trygg	0	1	2	3	4
-------	---	---	---	---	---

Moment 8: Skott (valfritt moment)

Inte alls

Mycket

Trygg	0	1	2	3	4
-------	---	---	---	---	---

Över alla moment

Inte alls

Mycket

Energisk	0	1	2	3	4
Positiv attityd	0	1	2	3	4

Övrigt

Inte alls

Mycket

Ljudlig	0	1	2	3	4
Arg	0	1	2	3	4

Arg

Har lätt att bli arg och visar det med hotfulla beteenden.

Energisk

Pigg, vaken och alert. Reagerar snabbt på retningar. Kan upplevas som att hunden hela tiden är på gång.

Glad i främmande människor

Trivs i umgänget med främmande människor. Svarar gärna på inbjudan till kontakt av främlingar och tar ofta eget initiativ till kontakt.

Lekfull

Svarar gärna på lekinviter och bjuder själv gärna in till lek.

Ljudlig

Reagerar lätt med skall i olika uppkomna situationer. Kan också gnälla i väntan på aktiviteter och vara ljudlig vid hälsning.

Nyfiken

Är intresserad av händelser som inträffar och vill gärna undersöka dem i positiv anda.

Positiv attityd

Har en allmänt glad attityd till livet.

Trygg

Har självförtroende. Reder ut uppkomna skrämselsituationer på ett rationellt sätt.

(SLBK: för att följa RAS krävs grön ruta. Dvs BPH med alla moment genomförda)

BPH-variant	BPH med skott	BPH utan skott
Fullföljande	BPH genomförd	BPH avbruten

MH - Idealprofil

Idealprofil = Hur leonbergern ska vara enligt rasstandarden.

Idealprofil, Mentalbeskrivning Hund (MH) framtagen 2013-03-09 för Svenska Leonbergerklubben.

Rutor med grön text beskriver hur en leonberger skall vara enligt rasstandarden. Gul text ligger inom rasstandarden och ansen vara ok. Röd text är inte förenligt med en leonberger enligt rasstandarden.

	1	2	3	4	5
1a KONTAKT Hälsning	Avvisar kontakt med morring och/eller bitförsök. Utför ej inom tid.	Undviker kontakt genom att dra sig undan.	Accepterar kontakt utan att besvara. Drar sig inte undan.	Tar kontakt själv eller besvarar kontaktförsök.	Överdrivet kontakttagande ex hoppas, gnäller, skäller.
1b KONTAKT Samarbete	Följer inte med trots flera försök att locka. Alt. Provas inte i detta moment.	Följer med motvilligt.	Följer med, men är inte engagerad i testledaren.	Följer med villigt. Engagerar sig i testledaren.	Följer med villigt, är överdrivet engagerad i testledaren ex hoppas, gnäller, skäller.
1c KONTAKT Hantering	Avvisar med morring och/eller bitförsök.	Undviker, drar sig undan eller söker stöd hos föraren.	Accepterar hanteringen.	Accepterar, svarar med kontaktbeteende.	Accepterar. Svarar med överdrivet kontaktbeteende.
2a LEK 1 Leklust	Leker ej.	Leker inte, men visar intresse.	Startar långsamt, blir aktiv, leker.	Startar snabbt, leker aktivt.	Startar mycket snabbt, leker mkt aktivt.
2b LEK 1 Gripande	Griper inte.	Griper inte, nosar bara på föremålet.	Griper tveksamt eller med framtänderna.	Griper direkt med hela munnen.	Griper direkt, hugger föremålet i farten.
2c LEK 1 Gripande & dragkamp	Griper inte.	Griper tveksamt, släpper, håller, men drar inte emot.	Griper, drar emot, men släpper och tar om. Alt. tuggar.	Griper direkt med hela munnen och drar emot tills testledaren släpper.	Griper direkt med hela munnen, drar emot, rycker alt. ruskar-även under den passiva delen- tills testledaren släpper.
3a FÖRFÖLJANDE	Startar inte/Når ej fram till hjul 1	Startar med avbryter.	Startar eller springer långsamt. Kan öka farten. Fullföljer (1:a gng)	Startar med hög fart, målinriktad- bromsar in vid första bytet (1:a & 2:a gng)	Startar direkt med hög fart. Springer förbi bytet. Kan vända.
3b GRIPANDE	Nonchalerar föremålet. Alt. springer inte fram.	Griper inte, nosar på föremålet.	Griper tveksamt eller med tidsfördröjning.	Griper direkt, släpper.	Griper direkt. Behåller föremålet i minst 3 sek.
4 AKTIVITET	Är ouppmärksam, ointresserad, inaktiv.	Är uppmärksam och lugn-står, sitter eller ligger.	Är uppmärksam och i huvudsak lugn. Enstaka aktivitetshöjningar.	Är uppmärksam med ökad aktivitet eller oro efter hand.	Växlar snabbt aktivitet under momentet- Alt. oro under hela momentet.
5a AVST. LEK Intresse	Engageras inte av figuranten.	Kontroll, avbrott förekommer.	Intresserad. Följer figuranten utan avbrott.	Intresserad. Vill iväg, enstaka startförsök.	Mycket intresserad. Vill iväg, upprepade startförsök.

5b AVST. LEK Hot/agg	Visar inga hotbeteenden	Visar enstaka (1-2) hotbeteenden under momentets första del.	Visar enstaka (1-2) hotbeteenden under momentets första och andra del.	Visar flera hotbeteenden under momentets första del.	Visar flera hotbeteende under momentets första och andra del.
5c AVST. LEK Nyfikenhet	Går inte fram till figuranten.	Går fram när figuranten är aktiv på linjen.	Går fram till den dolda men talande figuranten.	Går fram till figuranten med låg kroppsställning och/eller tidsfördröjning.	Går fram direkt till figuranten utan hjälp.
5d AVST. LEK Leklust	Visar inget intresse.	Leker inte, men visar intresse.	Leker, kan gripa försiktigt, drar inte emot.	Griper. Drar emot, men kan släppa och ta om.	Griper direkt. Drar emot, släpper inte.
5e AVST. LEK Samarbete	Visar inget intresse.	Blir aktiv, men avbryter.	Är aktiv med figuranten när denne är aktiv.	Är aktiv med figuranten. Visar även intresse motpassiv figurant.	Uppmanar passiv figurant till fortsatt lek.
6a ÖVERRASKNING Rädsla	Stannar inte eller kort stopp.	Hukar sig och stannar.	Gör undanmanöver utan att vända bort blicken.	Flyr högst 5 meter.	Flyr mer än 5 meter.
6b ÖVERRASKNING Hot/agg	Visar inga hotbeteende.	Visar enstaka hotbeteende.	Visar flera hotbeteenden under längre tid.	Visar flera hotbeteenden och någon attack.	Visar hotbeteende och attacker som kan avslutas med bett.
6c ÖVERRASKNING Nyfikenhet	Går fram efter det att overallen lagts ner. Alt. går inte fram inom tid.	Går fram när föraren sitter på huk och talar till overallen samt lockar på hunden.	Går fram till overallen när föraren sitter bredvid.	Går fram till overallen när föraren gått halva avståndet.	Går fram till overallen utan hjälp.
6d ÖVERRASKNING Kvarstående rädsla	Ingen tempoförändring eller undanmanöver.	Liten båge eller tempoväxling vid ngn av passagerna.	Båge eller tempoväxling vid 1:a passagen. Minskat utslag vid 2:a passagen.	Båge eller tempoväxling vid minst 2 passager utan minskad intensitet.	Visar stort mått av rädsla eller ökad rädsla efter samtliga passager.
6e ÖVERRASKNING Kvarstående intresse	Visar inget intresse.	Stannar upp. Luktat eller tittar på overallen vid 1 tillfälle.	Stannar upp. Luktat eller tittar på overallen vid minst 2 tillfälle.	Biter i eller leker med overallen. Intresset minskar efter hand.	Biter i eller leker med overallen vid 2 eller fler passager.
7a LJUDKÄNSL Rädsla	Stannar inte eller kort stopp.	Hukar sig och stannar.	Gör undanmanöver utan att vända bort blicken.	Flyr högst 5 meter	Flyr mer än 5 meter.
7b LJUDKÄNSL Nyfikenhet	Går inte fram.	Går fram när föraren sitter på huk och talar till skramlet samt lockar på hunden.	Går fram till skramlet när föraren sitter bredvid.	Går fram till skramlet när föraren gått halva avståndet.	Går fram till skramlet utan hjälp.
7c LJUDKÄNSL Kvarstående rädsla	Ingen tempoförändring eller undanmanöver.	Liten båge eller tempoförändring vid ngn av passagerna.	Båge eller tempoväxling vid 1:a passagen. Minskat utslag vid 2:a passagen.	Båge eller tempoväxling vid minst 2 passager utan minskad intensitet.	Visar stort mått av rädsla eller ökad rädsla efter samtliga passager

7d LJUDKÄNSL Kvarstående intresse	Visar inget intresse.	Stannar upp. Luktat eller tittar på skramlet vid 1 tillfälle.	Stannar upp. Luktat eller tittar på skramlet vid minst 2 tillfälle.	Biter i eller leker med skramlet. Intresset minskar efter hand.	Biter i eller leker med skramlet vid 2 eller fler passager.
8a SPÖKEN Hot/agg	Visar inga hotbeteende.	Visar enstaka hotbeteende.	Visar flera hotbeteende under längre tid.	Visar fler hotbeteende och någon attack.	Visar hotbeteende och flera attacker.
8b SPÖKEN Agg	Enstaka kontroll, därefter inget intresse. Alt. engagerar sig inte.	Tittar mot spökerna då och då.	Kontrollerar och/eller handlar mot spökerna. Långa avbrott.	Kontrollerar och/eller handlar mot spökerna. Kortare avbrott	Kontrollerar och/eller handlar mot spökerna under hela momentet.
8c SPÖKEN Rädsla	Uppehåller sig framför eller bredvid föraren.	Uppehåller sig i huvudsak framför eller bredvid föraren. Någon avståndreglering.	Uppehåller sig i huvudsak framför eller bredvid föraren. Växlar mellan flyktstart och kontroll.	Uppehåller sig i huvudsak bakom föraren. Växlar mellan flyktstart och kontroll.	Backar längre än kopplets längd eller lämnar platsen alt. flyr.
8d SPÖKEN Nyfikenhet	Går fram till fig. när föraren tagit av figurantens huvudbonad. Alt. går inte fram i tid.	Går fram till fig. när föraren talar med fig. och lockar på hunden.	Går fram till fig. när föraren står bredvid.	Går fram till fig. när föraren gått halva avståndet.	Går fram till fig. utan hjälp.
8e SPÖKEN Kontakttagande med figurant i spökdirakt	Avvisar eller undviker kontaktförsök.	Accepterar kontakt från fig. utan att besvara den.	Besvarar kontakten från figuranten.	Tar själv kontakt med figuranten.	Intensivt kontaktbeteende mot figuranten. Kan ev. hoppa eller gnälla.
9a LEKLUST 2 Leklust	Leker ej.	Leker inte men visar intresse.	Startar långsamt, blir aktiv, leker.	Startar snabbt, leker aktivt.	Startar mycket snabbt, leker mycket aktivt.
9b LEKLUST 2 Gripande	Griper inte.	Griper inte, nosar bara på föremålet.	Griper tveksamt eller med framtänderna.	Griper direkt med hela munnen.	Griper direkt, hugger föremålet i luften.
10 SKOTT	Visar ingen berördhet. Snabb kontroll och sedan helt oberörd.	Avtagande kontroller under lek/passivitet. Därefter oberörd.	Riktat intresse mot skytten, publiken eller annat, men återgår till lek/passivitet.	Avbryter lek eller passivitet. Låser sig mot publiken, skytten eller annat. Återgår inte till lek/passivitet.	Berörd, rädd, alt. vill lämna platsen, försöker fly. Alt. föraren avstår skott.